

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح جزء «ط» بند (۳) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور»

مقدمه

طرح یک فوریتی اصلاح جزء «ط» بند «۳» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۹/۵/۳۱ به تصویب رسیده و برای بررسی کارشناسی به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع شده است. هدف اصلی این طرح اضافه کردن عبارت «و پرداخت کمک» بعد از عبارت «کارمزد تسهیلات» در جزء «ط» فوق‌الذکر است که این امکان را برای نظام بانکی فراهم می‌کند تا علاوه بر پرداخت تسهیلات تکلیفی، یارانه سود و کارمزد تسهیلات از محل وجوه اداره شده، اقدام به پرداخت کمک‌های بلاعوض نیز بنماید. البته سابقه این کار در جزء «ط» تبصره «۳» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور نیز وجود داشته است. در این راستا این گزارش تلاش می‌کند ضمن بررسی جنبه‌های قانونی، آثار اقتصادی اصلاح جزء مذکور را نیز بررسی کند.

۱. بررسی جنبه‌های قانونی طرح

جنبه‌های قانونی اضافه کردن عبارت «و پرداخت کمک» به جزء «ط» بند «۳» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور به شرح ذیل است:

الف) ماهیت اعتبارات کمک‌های فنی و اعتباری از نوع تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) است و پرداخت کمک از این محل مغایر با ماده (۶۷) قانون محاسبات عمومی کشور است. زیرا عناوین کمک مندرج در بودجه کل کشور منحصراً ناظر بر اعتبارات جاری است.

ب) طبق ماده (۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰، اقساط و سود کلیه اعتباراتی که تحت عنوان وجوه اداره شده در بودجه سنواتی کشور منظور و به نظام بانکی پرداخته می‌شود، باید به حساب ویژه‌ای نزد خزانه‌داری کل واریز و عیناً در بودجه‌های سنواتی مجدداً برای تحقق اهداف مورد نظر لحاظ شود. لذا دستگاه‌های اجرایی مجاز نیستند و جوهی را در اختیار بانک‌ها و مؤسسات مالی قرار دهند تا به عنوان کمک (که بلاعوض و غیرقابل برگشت است) پرداخت کنند.

۲. بررسی جنبه‌های اقتصادی طرح

جنبه‌های اقتصادی طرح نیز به شرح ذیل بیان می‌شود:

الف) در صورت اضافه کردن عبارت «و پرداخت کمک» به متن مورد نظر، مشخص نیست چه مبلغی از کل وجوه اداره شده تسهیلات تکلیفی است و چه مبلغ آن کمک. در این صورت اگر بانک‌ها و مؤسسات مالی تمام وجوه مورد نظر را به پرداخت کمک تخصیص دهند، نحوه هزینه این وجوه قابل نظارت و ارزیابی نخواهد بود.

ب) از آنجایی که یکی از عوامل فساد در نظام بانکی، وجود رانت‌هایی نظیر پرداخت تسهیلات تکلیفی به‌شمار می‌رود، اضافه کردن عبارت «و پرداخت کمک» در صورتی قابل تأیید خواهد بود که مصارف و سقف و جوهی که بناست به صورت کمک بلاعوض در اختیار افراد حقیقی یا حقوقی قرار گیرد کاملاً مشخص و مورد تأیید باشد.

البته در صورتی که حداکثر سقف تخصیص این وجوه ذیل هر یک از فصول مربوطه مشخص شود بهتر قابل ارزیابی خواهد بود.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

با عنایت به اینکه در طرح مورد بررسی به جزء «ط» تبصره «۲» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور نیز اشاره شده است که در آن عبارت «پرداخت کمک» نیز وجود دارد:

۱. بهتر است عملکرد جزء مذکور در سال ۱۳۸۶ توسط دیوان محاسبات کشور ارزیابی و به اطلاع نمایندگان محترم برسد؛
۲. با توجه به اینکه در شرایط فعلی اقتصاد کشور با کمبود منابع مالی مواجه بوده و استفاده بهینه از منابع مالی موجود بیش از پیش ضرورت دارد، می‌توان نتیجه گرفت که تصویب طرح مذکور می‌تواند تخصیص بهینه منابع مذکور را دچار آسیب کند. مگر آنکه سقف منابع مزبور و نوع مصارف آن دقیقاً تعیین شده باشد.
۳. با توجه به مغایرت‌های قانونی طرح مورد بررسی با مواد (۶۷) قانون محاسبات عمومی و (۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، تصویب این طرح مستلزم رفع تعارضات مذکور می‌باشد.